

Asia: VN/27993/2024

Lausuntopyyntö Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2026-2033

1 Johdanto

1. Johdanto

-

1.1 Toimeenpanosuunnitelman valmistelu ja lähtökohdat

-

1.2 Toimeenpanosuunnitelman rakenne

-

1.3 Toimeenpanosuunnitelman toteutuksen koordinointi ja seuranta

-

1.4 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan esiintyvyys

-

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

Yleisellä tasolla toimeenpanosuunnitelma on oikeansuuntainen ja tavoitteet kannatettavia. Koska lausuntoaika osui kesälomakaudelle, kaikkia suunnitelman kohtia ei ole ollut mahdollista kommentoida perusteellisesti.

Jyväskylän kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että turvakotien resursseja vahvistetaan niin, että palvelua on saatavilla riittävästi koko maassa. THL:n tilastojen mukaan turvakotien asiakasmäärät ovat kasvaneet jo kolmena peräkkäisenä vuotena.

Toimenpide 2.10 on myös erittäin kannatettava. Kaupunki pitää tärkeänä varmistaa riittävä rahoitus Nollalinjan puhelin- ja chat-palveluille sekä turvata palvelun parempi saatavuus.

2.1 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ennaltaehkäisy

Väkivallan ehkäisyyn tähtäävien palveluiden tulee olla helposti saavutettavissa kaikille väkivallan osapuolille sukupuolesta riippumatta.

Ennaltaehkäisyssä korostuu yhteistyö eri toimijoiden välillä, erityisesti hyvinvointialueiden, kuntien ja järjestöjen kesken.

Aineistosta jää epäselväksi kuntien rooli tavoitteiden 1 ja 2 toimenpiteissä, sillä sitä ei ole aineistossa määritelty. Kunnilla on merkittävä rooli nuorisotyössä, koulujen ammattilaisten tietoisuuden lisäämisessä, viestinnässä sekä väkivallan ehkäisyssä ja torjunnassa. Tämä rooli olisi hyvä tunnistaa myös toimeenpanosuunnitelmassa, jotta yhteistyö tavoitteiden saavuttamiseksi on selkeää.

Varhaiskasvatuksessa ja kouluissa kohdataan lasten, nuorten ja perheiden arkea päivittäin. Näillä tahoilla on keskeinen rooli väkivallan tunnistamisessa, puuttumisessa ja ennaltaehkäisyssä. Kunnilla on hyvät mahdollisuudet lisätä tietoisuutta naisiin kohdistuvasta väkivallasta esimerkiksi erilaisen kampanjoinnin keinoin.

Hyviä käytäntöjä ja koulutusta tulee edistää. Esimerkiksi mainitut Turun, Tampereen ja Porin alueilla toteutut turvallista yöelämää edistävät projektit, joissa pyritään ehkäisemään seksuaalista häirintää ja väkivaltaa iltaravintoloissa. THL:n kautta tulisi kanavoida rahoitusta, joka mahdollistaisi mallien levittämisen kansallisesti.

Toimenpiteet 1.7, 1.8 ja 1.9 ovat erittäin kannatettavia. Opetussuunnitelmien päivittämisessä on tärkeää sisällyttää ikätasoisesti sisältöjä naisiin kohdistuvan ja sukupuolistuneen väkivallan ehkäisystä ja torjunnasta, mukaan lukien digiympäristössä tapahtuva haitallinen vaikuttaminen ja vihapuhe. Tämä on erityisen tärkeää, sillä vihapuheen on havaittu lisääntyneen nuorten keskuudessa. Lisäksi kouluterveyskyselyn mukaan 45 % 8.–9. luokkalaisista tytöistä on kokenut seksuaalista häirintää tai ahdistelua viimeisen vuoden aikana.

Toimenpide 1.8, joka vahvistaa seksuaali-, tunne- ja turvataitokasvatusta eri koulutustasoilla, on erittäin tervetullut. Myös opetushenkilöstölle tulisi tarjota koulutusta aiheesta, esimerkiksi verkkokoulutuksina. Uusiin sisältöihin liittyvästä resurssoinnista tulee huolehtia perusopetuksen rahoituksessa valtion tasolla.

Jyväskylän kaupunki pitää tärkeänä myös vakavien rikosten ennaltaehkäisyä. Lähisuhdesurmia tapahtuu Suomessa edelleen paljon. Ruotsin ja Norjan tapaan lähisuhdeväkivaltasurmien tutkimustoiminnon käynnistäminen on toivottavaa.

2.2 Väkivallan uhrien tuki ja palvelut väkivallan kaikille osapuolille

Hyvinvointialueilla tulisi varmistaa riittävä resursointi lähisuhdeväkivaltatyön koordinointiin. Kaikilla alueilla resursointia ei ole tehty annettujen suositusten mukaisesti. Pelkkä suositus ei riitä turvaamaan työn jatkuvuutta. Jyväskylän kaupunki toivoo, että hallitusohjelman mukainen selvitys velvoittavan lainsäädännön tarpeesta selkiyttää kuntien ja hyvinvointialueiden vastuita väkivallan ehkäisyssä ja torjunnassa.

THL koordinoi hyvinvointialueiden väkivaltakoordinaattorien verkostoa, jossa ovat mukana kaikki hyvinvointialueet sekä Helsinki. Kaupunki kokee tärkeänä, että THL koordinoi ja tukee kuntia lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä, osaamisen kehittämisessä ja hyvien toimintamallien levittämisessä. Tiedonkulun ja kehittämisen näkökulmasta voisi olla hyödyllistä pohtia, onko ainakin suurimpien kaupunkien väkivaltakoordinaattorit tai vastaavaa työtä tekevät tarpeellista kutsua mukaan verkostoon.

2.3 Väkivallan uusiutumisen estäminen ja rikosvastuun toteutuminen

-

2.4 Toimien yhteensovittaminen ja tiedonkeruu

-

Yleisiä huomioita

Yleisiä huomioita

Jyväskylän kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja ilmaisee tukensa Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmalle. Kaupunki pitää suunnitelmaa tärkeänä välineenä väkivallan ehkäisemisessä ja uhrien tukemisessa.

Vaikka hallitusohjelmassa on sitouduttu torjumaan naisiin kohdistuvaa ja sukupuolistunutta väkivaltaa vahvistamalla ennaltaehkäisyä, vaikuttaa siltä, että säästötoimet kohdistuvat myös hyvinvointia ja terveyttä edistäviin järjestöihin. Tämä heikentää ehkäisevän väkivaltatyön toteuttamista sekä herättää huolta tärkeiden yhteistyökumppaneiden toiminnan jatkuvuudesta. Kokonaisuudessa tulisi tunnistaa järjestöjen asiantuntemus nykyistä paremmin ja varmistaa toimijoille riittävä rahoitus erityisesti nyt, kun järjestökenttään kohdistuu säästöpainetta. Istanbulin sopimuksen toimeenpano edellyttää jatkossakin riittävää rahoitusta nykyisille toimijoille.

Korhonen Mirva
Jyväskylän kaupunki - kansliapäällikkö